

TEAK palveluntuottajien keskustelutilaisuudessa 19.5.2022 esitetyt kysymykset ja vastaukset

1.1 Kuntoutusraha

K: Viime aikoina asiakkaiden kuntoutusrahan hakemukset ovat olleet yli kuukauden kanti-
missa. Asiakkaat ovat joutuneet taloudellisesti ongelmiin tämän takia. Miten ohjeistaa uusia
asiakkaita asian tiimoilta? Suositellaanko etukäteen myös toimeentulotuen hakemista?

V: Hakemusten käsittelyajat vaihtelevat. Valitettavasti asiakas voi toisinaan joutua hake-
maan toimeentulotukea odottaessaan päätöstä ensisijaisesta etuudesta. Asiakasta kannat-
taa ohjata ottamaan yhteyttä Kelaan, jolloin voidaan tutkia hänen hakemustensa tilanne.
Asiakasta voi myös ohjata tarkistamaan kuntoutusrahahakemusten [keskimääräinen käsit-
telyaika](#) Kelan verkkosivulta.

K: TEAK:n 4. jakson haasteena asiakkaan kuntoutusrahan maksussa ollut useamman kerran
se, ettei työnantaja ole toimittanut ajoissa Kelaan palkkatietoja. Tällöin asiakkaan kuntou-
tusraha ei ole siis edennyt maksuun saakka. Minusta pienet tuntityökorvaukset voisi josta-
vasti maksaa kuntoutusrahan päälle, ilman palkkatietovaatimuksia. Toki palkan määrissä
voi olla isoja vaihteluja.

V: Kelan on selvitettävä työnantajan oikeus kuntoutusrahan ja miten kuntoutusrahan mak-
samisesta on sovittu. Tämä vaatimus tulee laista (KKRL 566/2005 47 §, 63 § 5 mom.). Jos
maksamisesta työnantajalle ei ole sovittu tai on nimenomaisesti sovittu toisin, kuntoutus-
raha maksetaan työntekijälle itselleen.

Työnantajan tulee ilmoittaa Kelaan ne palkat, joista sillä on oikeus kuntoutusrahaa työsuh-
teen ehtojen perusteella. Kuntoutusraha maksetaan työntekijälle itselleen, jos työnantaja
ilmoittaa, ettei se aio hakea etuutta palkanmaksusta huolimatta tai ei pyynnöstä huolimatta
tee ilmoitusta kuntoutusajan palkanmaksusta.

1.2 Osallistumistodistus

K: Olemme huomanneet, että jos osallistumistodistukseen merkitään jaksot noin yksityiskohtaisesti, tulee niistä virheellisiä päätöksiä. Esimerkiksi on ollut asiakkaita, joille toteutetaan joustoa 3pv/vko, ja Kelasta häntä on ohjattu hakemaan työkokeilujaksonkin aikana kuntoutusrahaa kuntoutuspäiviltä 3pv/vko ja työttömyysetuutta 2pv/vko.

V: Palvelukuvauksen mukaan osallistumistodistuksesta tulee käydä ilmi, jos kuntouksessa on käytetty joustoa. Käytetty jouston tapa on hyvä merkitä selkeästi, jotta vältetään virheellisiltä tulkinnoilta.

Esimerkiksi: **"Työkokeilussa käytetään joustoa: 4 pvä/vk, 5h/pvä** ajalla 17.3.-13.5.2022."

K: Pitääkö sairauspoissaoloista olla sairauslomatodistus ja osallistumistodistuksessa maininta siitä, että todistus on nähty?

V: Kuntoutusraha voidaan maksaa asiakkaan oman sairausilmoituksen perusteella enintään 3 päivän ajalta. Tämän jälkeen asiakkaan tulee esittää todistus terveydentilasta tai muu luotettava selvitys poissaolosta. Sairastumisesta tulee ilmoittaa samana päivänä Kelaan ja kuntoutuslaitokseen tai ainakin toiseen niistä.

Jos asiakas on poissa kuntoutusjakson aikana enemmän kuin 3 päivää tai saman kuntoutustoimenpiteen aikana asiakkaalla on toistuvasti yksittäisiä poissaolopäiviä (yli 3 kpl), selvittää Kela poissaolojen syyt ja arvio, onko poissaolojen ajalta edelleen oikeus kuntoutusrahaan.

K: Huomioidaanko "matkoineen"-kohdassa se, että henkilöillä on eri mittainen matka-aika? Eli jokaisen kohdalla se todellinen matka-aika lasketaan? Vai käytetäänkö jotain yleistä/keskimääräistä tyyliin 30min/suunta- kaavaa?

V: Kyllä, huomioidaan asiakkaan henkilökohtainen, todellinen matka-aika. Palveluntuottajan ei tarvitse tietää asiakkaan matka-aikaa kuntoutukseen. Palveluntuottaja merkitsee osallistumistodistukseen vain kuntoutuksen keston, esim. käyntikerran keston.

K: Jos jakso kestää 2 kuukautta, niin on todella työlästä kaikille kirjata siihen todistukseen jokaiselle viikolle kuntoutuspäivät eriteltynä ja saattaa vain sotkut lisääntyä.

V: Palvelukuvauksen mukaan osallistumistodistuksesta tulee selvitä, että on käytetty joustoa. Käytetty jouston tapa on hyvä merkitä selkeästi, jotta vältetään virheellisiltä tulkinnoilta. Esimerkiksi: "Työkokeilussa käytetään joustoa: 4 pvä/vk, 5h/pvä ajalla 17.3.-13.5.2022."

K: Asiakkaat, jotka työskentelevät vaihtelevina päivinä. Tulisiko heidän kohdallaan korjata osallistumistodistus jälkikäteen ja ilmoittaa, että ovat olleet työkokeilussa 1. viikkona ma-ke, 2. viikkona ke-pe, 3.viikkona ti-to jne.? Onko sillä niin iso merkitys, että nämä todelliset jaksot tulee ilmoittaa? Tässä kuitenkin kuntoutus etenee koko ajan palvelukuvauksen mukaisesti, ja oikeus kuntoutusrahaan on kuudelta päivältä viikossa.

V: Palvelukuvauksen mukaan osallistumistodistuksesta tulee selvitä, että on käytetty joustoa. Käytetty jouston tapa on hyvä merkitä selkeästi, jotta vältetään virheellisiltä tulkinnoilta. Esimerkiksi: "Työkokeilussa käytetään joustoa: 4 pvä/vk, 5h/pvä ajalla 17.3.-13.5.2022."

K: Koen, että Teillä ei Kelassa ole ehkä oikein realistista käsitystä, kuinka suuri työmäärä uudessa palvelukuvauksessa on. Uusi ja vanha palvelukuvaus määrittävät, että omaohjaajalla saa olla 20 asiakasta. Kuitenkin uudessa palvelukuvauksessa työpaikkakäyntien määrä on tuplasti, jopa triplasti sen verran, mitä vanhassa. Käytännössä olette tehnyt palvelukuvauksen, jossa työmäärä per omaohjaaja on kasvanut hurjasti, eikä asiakkaiden määrä kuitenkaan vähentynyt. Tämän lisäksi pitäisi osallistumistodistukseen merkata joka ikinen kuntoutuspäivä päivämäärällä? En ihan ymmärrä tuota vaatimusta. Henkilökohtaisesti laitan kuitenkin osallistumistodistukseen aina tiedon, kuinka monena päivänä asiakkaan kuntoutus on suunniteltu toteutuvan, ja jopa sovitut työpäivät, esim. "asiakkaan kuntoutus toteutuu 3 päivänä viikossa, ma-ke."

V: Palvelukuvauksen mukaan osallistumistodistuksesta tulee selvitä, että on käytetty joustoa. Käytetty jouston tapa on hyvä merkitä selkeästi, jotta vältetään virheellisiltä tulkinnoilta. Esimerkiksi: "Työkokeilussa käytetään joustoa: 4 pvä/vk, 5h/pvä ajalla 17.3.-13.5.2022."

1.3 Palkkatuki

K: Miten palkkatuki haetaan kuntoutuksen aikana? Kuntoutujalla tulisi olla väh. 1 työtön päivä ennen palkkausta. Lasketaanko kuntoutuspäivä työttömäksi työpäiväksi?

V: Kela ei voi ottaa kantaa palkkatuen myöntämisen edellytyksiin. Palkkatukea koskevat kysymykset kannattaa esittää TE-palveluille, joka vastaa palkkatuen myöntämisestä ja maksuksesta.

1.4 Jaksotus

K: Onko asiakkaan lapsen koulun loma-aika, lastenhoidollisista syistä, perusteltu syy jaksotukselle?

V: Koulun loma-aika, lastenhoidollisista syistä, ei ole perusteltu syy kuntoutuksen jaksottamiselle.

1.5 Jousto

K: Jos jousto käytössä, 3pv/vko ja kuntoutuja työpaikalla, niin palvelukuvauksessahan on maininta, että tapaamisia 2 viikossa, niin tämä myös joustossa käytössä? Työpaikoilla ja kuntoutujilta tullut palautetta, että tämä on liikaa.

V: Työllistymistä edistävä ammatillinen kuntoutus on nimensä mukaan ammatillista kuntoutusta. Palvelukuvauksessa on kuvattu työpaikkakäyntien toteutustavat työharjoittelun aikana. Ammattihenkilön tuki työharjoittelun aikana on tärkeää. Palvelukuvauksessa on kuvattu myös, miten toimitaan ennen asiakkaan työharjoittelun aloitusta ja miten toimitaan ennen työskentelyn aloitusta ulkopuolisessa työpaikassa. Työpaikalla on pidettävä aloituskeskustelu. Aloituskeskustelussa on hyvä kertoa myös, miten toimitaan asiakkaan työharjoittelun aikana. Vaihtoehtoina on kasvokkain tapahtuvan käynnin lisäksi, kuvapuhelu tai käynnit voi toteuttaa myös muualla.

Asiakkaalla on mahdollisuus käyttää myös joustoja. Jos asiakas käyttää joustoja, joita hyödynnetään poikkeustilanteissa ja sitä toteutetaan työhönvalmentajien ja asiakkaan yhteisellä sopimuksella, niin erityisen tärkeää on juuri silloin ammattihenkilön jalkautuminen

työpaikalle. On tärkeää keskustella ja pohtia näitä asioita asiakkaan kanssa yhdessä (työpaikan edustajan) ennen asiakkaan työharjoittelun käynnistymistä. Mitä tarkoitetaan työssä tukemisella asiakkaan työharjoittelun aikana ja miksi ja milloin työpaikkakäynnit toteutuvat. Kun asiakas on kuntoutuksessa ja tuki työpaikalle on tärkeää, erityisesti joustojen aikana.

K: Jos asiakas on työkokeilussa joustolla 3pv/vko, onko työhönvalmentajien tuen oltava 2krt/vko? Järjestäen asiakkailta tulee palautetta, että tuki on liikaa niin lyhyen ajan sisällä. Voisiko tuen tarvetta määrittää tapauskohtaisesti asiakkaan tarpeen mukaan?

V: Katso edellinen vastaus.

K: Jos asiakkaan on hankalaa käydä videopuhelua työpäivän aikana esim. työolosuhteista johtuen, voiko yhteydenoton tehdä esim. joustopäivänä? Voiko edellä mainitun joustopäivän aikana tehdyn yhteydenoton laskuttaa työpaikkakäynnin korvaavana yhteydenottona?

V: Jos kyseissä tapauksessa asiakas on joustolla eli ei ole työharjoittelussa, siitä ei voi laskea hintalajia 12 eikä myöskään hintalajia 14. Työharjoittelun aikana asiakasta laskutetaan joko hintalajilla 12, jos asiakas tekee työharjoittelua yksin tai hintalajilla 14, jos palveluntuottaja tekee työpaikkakäynnin korvaavan etäyhteydenoton. Hintalaji 14: Työpaikkakäynnin korvaava etäyhteydenotto. Etäyhteydenotto työskentelyn aikana (korvaa työpaikkakäyntiä). Kesto vähintään 30 min, toteutetaan kuvapuheluna.

Hintalaji 12: Työskentely yksin, asiakas

Asiakkaan työskentely ulkopuolisessa työpaikassa, palveluntuottajan työkokeilutilassa tai etätöinä, kun työhönvalmentaja/työpari ei käy asiakkaan luona. Ei makseta niiltä päiviltä työhönvalmentaja/työpari käy kuntoutujan luona työskentelyn aikana.

1.6 Videopuhelu

K: Miten videopuheluiden tietosuoja, esim. teams tai whatsapp? Entäpä jos asiakkaalla ei ole älypuhelinia?

V: Teak- palvelukuvauksen Yleisessä osassa on kerrottu seuraavasti: Kuvapuhelu

- on kahden tai useamman mobiililaitteen tai tietokoneen välityksellä käyty reaaliaikainen puhelu, jossa on mukana ääni ja kuva
- voidaan toteuttaa yksilöllisenä tai ryhmämuotoisena.

Yleisen osan kohdassa 1.6. Asiakkaan henkilötietojen käsittely kohdassa on kuvattu seuraavasti:

Asiakkaan henkilötietojen käsittely tarkoittaa esimerkiksi henkilötietojen keräämistä, säilyttämistä, käyttöä, siirtämistä ja luovuttamista. Henkilötietojen käsittelyssä on noudatettava tietosuojalainsäädännön mukaisia tietosuojaperiaatteita sekä huomioitava tietosuojasetuksen mukaiset velvoitteet rekisteröityjen oikeuksia koskien. Kun henkilötietojen käsittely perustuu asiakkaan antamaan suostumukseen, palveluntuottaja varmistaa, että asiakkaan antama suostumus on tietosuoja-asetuksen mukaisesti yksilöity, tietoinen, aidosti vapaaehtoinen ja yksiselitteinen tahdonilmaisuu. Tämä suostumus on pyydettävä kirjallisesti.

Kela ei ota kantaa yksittäisten sovellusten tai alustojen käyttöön tai tietoturvaan etäkuntoutuksessa. Kun valitsette sovellusta kuntoutuksen toteuttamiseksi kuvapuheluna, varmistat tehan huolellisesti tietoturvan ja -suojan sekä saavutettavuuden toteutumisen voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti. Kelan järjestämässä etäkuntoutuksessa noudatetaan Valviran etäpalveluja koskevaa ohjeistusta. Lisäksi Kela suosittelee salattua tietoliikennetyyttä sekä sovellusta tai alustaa, jossa on vahva tunnistautuminen silloin, kun etäkuntoutuksessa käsitellään dokumentteja, jotka sisältävät asiakkaan potilastietoja. Huomaattehan lisäksi, että palveluntuottajana vastaatte siitä, että kuvapuheluissa potilastietojen välitykseen ja tallentamiseen käytettävät tietojärjestelmät täyttävät salassapitoa, tietosuoja ja tietoturva koskevien säännösten vaatimukset

Teak-kuntoutuspalvelussa on mahdollista käyttää kuvapuhelua asiakkaan työpaikkakäyntien yhteydessä, kunhan asiakkaan henkilötietosuoja on varmistettu ja turvattu asiakkaalta. Toinen vaihtoehtoinen toteuttaa työpaikkakäyntejä on paikan päällä tapaaminen.

1.7 Työpaikkakäyntien määrä

K: Kuntoutuksen toteutuminen 5pv/vk ei yleensä ole asiakaslähtöinen tapa. Käytännössä se tarkoittaa, että harjoittelupaikan pitäisi työkokeilupäätöksessä löytyä kolmessa viikossa, josta ensimmäiset päivät menevät jo alkukartoitukseen, mahdolliseen alan ja työpaikan pohdintaan. Varsinaiseen hakemiseen saattaa jäädä vain 1-2 viikkoa, jonka aikana ei välttämättä saada edes vastauksia hakemuksiin/ yhteydenottoihin työnantajalta. Eli tämän kiireisen aikataulun vuoksi kuntoutus keskeytyy ennen kuin on kunnolla päässyt alkamaankaan. Onko tämä asiakkaan edun mukaista? Aiemmin mainitun massiivisen työmäärän vuoksi ohjaajalla ei myöskään ole aikaa asiakkaalle näiden päivien aikana riittävästi, jotta voitaisiin tehokkaasti käyttää nämä päivät. Asiakas siis pitkälti omillaan ja itsenäisesti joutuu etsimään paikkoja ilman riittävästi tukea ja sitten joutuu keskeyttämään, kun paikka ei kolmessa viikossa löydy.

V: Teak-palvelukuvauksessa on kuvattu kuntoutuksen toteuttaminen. Työhönvalmentajan ennakkoyhteyden aikana asiakas saa tiedon kuntoutuksen toteutusaikataulusta ja kuntoutuksen toteuttajasta, tiedon kuntoutuksen sisällöstä ja toimintatavoista, tukea kuntoutuksen tavoitteiden asettamiseen ja mahdollisuuden esittää kysymyksiä ja toiveita (oikea-aikaisuus, oikea kuntoutusmuoto yms.). Asiakkaan kuntoutuspäivien määrässä ja/tai pituudessa voidaan lisäksi joustaa asiakkaasta johtuvista syistä. Kuntoutusta voi myös jaksottaa. Kuntoutuksen suunnittelupäivän aikana työhönvalmentajat ja asiakas yhdessä laativat asiakkaan yksilölliset ja konkreettiset kuntoutustavoitteet sekä kuntoutuksen toteutukseen liittyvän kirjallisen suunnitelman. Tavoitteena on saada kokonaiskuva siitä, miten kuntoutuksen keinoin työhönvalmentajat voivat esimerkiksi tukea, ohjata ja vahvistaa asiakkaan kuntoutukselle asetettuja tavoitteita. Jokainen asiakas on kuitenkin yksilö, ja jos asiakkaan kuntoutus jostain syystä on keskeytymässä (esimerkiksi asiakkaan jaksaminen on koetuksella), kannattaa ottaa yhteyttä Kelaan ja keskustella yksittäisen asiakkaan tilanteesta, ja arvioida yhdessä eri vaihtoehtoista asiakkaan tilanteen eteenpäin viemiseksi.

1.8 Työkokeilu ja palkkatyösuhde

K: Kerrotko, kuinka tuossa päiväkoti esimerkissä sitten menetellään siinä vaiheessa, kun työnantaja haluaakin palkata työkokeilijan?

V: Palveluntuottajan ei tarvitse erikseen ilmoittaa Kelaan, jos työkokeilu toteutuu palkallisesti työsuhhteessa. Asiakkaalla on velvollisuus ilmoittaa Kelaan, että hän alkaa saada kuntoutusajalta palkkaa – Kela selvittää kuntoutusrahan oikean maksunsaajan. Työnantaja hakee Kelasta kuntoutusrahan maksamista itselleen tai ilmoittaa, mikäli se ei aio hakea kuntoutusrahaa.

1.9 Etäkuntoutus

K: Poikkeusaikana etäkuntoutusmahdollisuus oli erittäin hyvä kauempaa tuleville asiakkaille sekä asiakkaille, joilla on terveysongelmia. Jääkö etäkuntoutusmahdollisuus käytettäväksi jatkossakin?

V: Korona-aikana etäkuntoutusta oli mahdollista toteuttaa Teak-kuntoutuksessa. Koronatilanteesta aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaaminen ja poikkeukset kuntoutuksen toteutuksessa päättyvät 31.5.2022 https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kuntoutuspalvelut-ajankohtaista/-/asset_publisher/Aw8qiePFWs1Y/content/koronatilanteesta-aiheutuvien-ylimaaraisten-kustannusten-korvaaminen-ja-poikkeukset-kuntoutuksen-toteutuksessa-paattyvat-31-5-2022

Koronatilanteesta johtuvat poikkeukset päättyvät 1.6.2022 alkaen ja kuntoutuspalveluja toteutetaan palvelukuvauksen mukaisesti. Ota asiakkaan kuntoutuksen toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä yhteyttä Kelan viranomaislinjaan (p. 020 692 235).

1.10 Korvattavat kustannukset kuntoutuksen ajalta

K: Kuuluuko myös väliaikainen vartijakortti korvattavien korttien piiriin?

V: Pääsääntöisesti Kela ei korvaa asiakkaalle kuntoutuksen ajalta väliaikaista vartijakorttia, vaikka se on TEAK:ssa ulkopuolisella työpaikalla tapahtuvan työskentelyn toteutumisen kannalta välttämätöntä eikä työnantaja sitä asiakkaalle korvaa. Yksittäisen asiakkaan tapauksessa, voit ottaa yhteyttä Kelaan.

1.11 Kelan haastattelu

K: Huomannut Teakissa, että osa kuntoutujiista tulee psyykkisesti/fyysisesti aika huono kuntoisina ja työelämä ei ole realistinen ajatus. Monen kohdalla esim. kuntouttava työtöiminta toimisi paremmin ja sinne toki ohjataankin. Onkohan Kela oma haastattelu asiakkaalle kattava?

V: Ennen päätöksen tekemistä Kelassa arvioidaan, että myönnettävä TEAK on tarkoituksenmukaista sille asetettavien tavoitteiden toteutumisen kannalta, eli kuntoutuksen avulla voidaan tukea tai parantaa asiakkaan työkykyä siten, että hän voi jatkaa työssä, palata työhön tai siirtyä työelämään.

Jos palveluntuottaja arvioi, että TEAK ei ole tarkoituksenmukaista sille asetettavien tavoitteiden toteutumisen kannalta tai ei ole oikea-aikaista asiakkaan tilanteessa, pyydetään palveluntuottajaa olemaan näissä tilanteissa yhteydessä Kelaan.

1.12 Tulkkaus

K: Meillä on maahanmuuttajataustaisia asiakkaita ainakin pääkaupunkiseudulla ja tulkin käyttömahdollisuus on tällä hetkellä vain 8h. Se on onneton määrä asiakkaan kanssa, kenellä on vaikeuksia suomen kielen ymmärtämisessä. Varsinkin kuntoutussanaston ymmärtämisen kanssa. MAHKU -hankkeen (TEAK maahanmuuttajille 2018-2020) aikana oli puhetta maahanmuuttajataustaisten asiakkaiden tukemiseksi ja uusien toimintamallien käynnistämiseksi. Onko tulossa muutoksia esim. tulkin käyttöön/suomen kielen opetukseen tms?

V: Kelalla oli Mahku-hankkeen kokeilu 2018-2020, jossa ammatilliseen kuntoutukseen yhdistettiin suomi toisena kielenä (S2) opetusta. Kokeilun tulokset olivat lupaavia, mutta Kela ei voi kuntoutuslain perusteella järjestää kielenopetusta vakiintuneena toimintana.

Tulkkausta ei ole mahdollista järjestää kaikkeen kuntoutukseen tai koko kuntoutusprosessin ajalle, vaan tulkkauksen määrä on rajattu enimmäistuntimäärin. Enimmäistuntimäärä on pyritty kohdentamaan kuntoutuksen toteuttamisen ja onnistumisen kannalta keskeisiin tilanteisiin. Kuntoutuslaissa ei ole säädetty oikeudesta tulkkaukseen tai siitä, millä tavalla tulkkaus tulisi järjestää.

1.13 Koronaohjeistus

K: Koronaohjeistuksiin liittyen, palvelukuvauksessa on määritelty kuvapuheluiden määrä tarkasti ja nyt korona aikana tässä on ollut enemmän joustoa. Nyt kun palataan takaisin normaaliin, niin miten näiden määrien kanssa toimitaan? Voi olla, että nyt olisi jo alkuvuoden aikana käytetty sallitut etämahdollisuudet ja loppujaksolle ei olisi näitä enää käytettävissä.

V: Korona-aikana etäkuntoutusta oli mahdollista toteuttaa myös Teak-kuntoutuksessa. Koronatilanteesta aiheutuvien ylimääräisten kustannusten korvaaminen ja poikkeukset kuntoutuksen toteutuksessa päättyvät 31.5.2022 https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-kuntoutuspalvelut-ajankohtaista/-/asset_publisher/Aw8qiePfwS1Y/content/koronatilanteesta-aiheutuvien-ylimaaraisten-kustannusten-korvaaminen-ja-poikkeukset-kuntoutuksen-toteutuksessa-paattavat-31-5-2022

Koronatilanteesta johtuvat poikkeukset päättyvät 1.6.2022 alkaen ja kuntoutuspalveluja toteutetaan palvelukuvauksen mukaisesti. Ota asiakkaan kuntoutuksen toteuttamiseen liittyvissä kysymyksissä yhteyttä Kelan viranomaislinjaan (p. 020 692 235).